

Master of Strategic Urban Studies

MSUS IV 2011-2013 Nicis Institute / NSOB

NSOB . . .

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Nicis
INSTITUTE

Kenmerken van de opleiding

- focus op sociale en economische dynamiek en ‘governance’ van de stad
- integraal en interdisciplinair
- een mix van wetenschappelijke inzichten en ervaring uit de stedelijke praktijk
- aandacht voor zowel publiek als privaat
- variëteit in perspectieven en deelnemers
- schakelen, verbinden en over de ‘eigen schutting’ heen kijken
- inzichten en ervaringen uit buitenlandse steden
- intensief en in kleine groepen

Resultaat van de opleiding

- deelnemers kunnen complexe vraagstukken in een stedelijke context beter het hoofd bieden en hun organisaties effectiever laten functioneren bij het verzilveren van kansen en het vinden van alternatieve oplossingen
- deelnemers ontwikkelen zich van specialist tot generalist en leren te ‘schakelen’ tussen de verschillende stedelijke werkelijkheden en de verschillende handelingslogica’s van de actoren in de stad (publiek en privaat)
- deelnemers nemen tijdens de opleiding uitgebreid kennis van de ontwikkelingen in binnen- en buitenland en leren deze variëteit aan inzichten in de eigen context effectief aan te wenden
- door de intensieve samenwerking tussen deelnemers biedt de opleiding een uitgelezen mogelijkheid om van en over anderen te leren en waardevolle contacten in het werkveld, breder dan de eigen sector, op te doen

Huidige deelnemers aan het woord...

‘De Master of Strategic Urban studies geeft handvatten en inzichten om samen te komen tot een gedragen visie op zowel inhoud als proces. Een goede samenwerking begint met open staan voor anderen en geïnteresseerd zijn in wat zij te bieden hebben.

De MSUS biedt een platform om toe te treden tot elkaars denkwerelden.

Marion de Haan *Manager Research and Concepts, ING Real Estate Development*

‘De opleiding reikt mij nieuwe inzichten en perspectieven aan die ik in mijn werk kan gebruiken. Maar het belangrijkste vind ik dat ik mij weer leer verbazen over dingen die ik al jaren gewoon ben gaan vinden.’

Theo Strijers *Directeur Grotestedenbeleid, Gemeente Den Haag*

‘De opleiding brengt mij tijd voor focus, voor reflectie en voor discussie. Juist als je een drukke baan hebt, moet je daarvoor kiezen’

Cees Oprins *Directeur woningcorporatie WonenBrebreg, Breda*

1. Woord van de decanen

De toekomst hangt steeds meer af van wat er in steden gebeurt. De cijfers voorspellen dat in 2025 ruim tweederde van de wereldbevolking leeft in stedelijke gebieden. Op het strijdtoneel van de mondialisering blijken steden sterkere pionnen. De concurrentie, maar ook de samenwerking, wordt tussen steden op steeds meer niveaus gezocht.

Naast economische ontwikkelingen zijn steden het brandpunt van maatschappelijke ontwikkelingen: van tweedeling en maatschappelijke onrust tot innovaties en creativiteit. De stedelijke context kenmerkt zich door een hoge mate van sociale en economische complexiteit en een meervoudigheid aan sturingsarrangementen. Voor een (overheids-)organisatie vergt strategisch opereren in deze omgeving kennis van de sociaal-economische dynamiek van steden en inzicht in de mogelijkheden om die met beleid, investeringen en vormen van samenwerking te beïnvloeden (‘governance’). Het is op dit snijpunt dat de opleiding **Master of Strategic Urban Studies** haar waarde voor de deelnemers kan bewijzen.

De opleiding combineert de laatste inzichten uit de wetenschap en de praktijk van zowel economische, sociale en governance-vraagstukken rond de stad en kijkt ook nadrukkelijk naar de internationale context. De verbinding met de stedelijke praktijk (zowel privaat als publiek en publiek/privaat) staat daarbij voorop. En altijd vanuit de gedachte dat de stedelijke uitdagingen een samenhangend antwoord vereisen. De opleiding **Master of Strategic Urban Studies** is daarom de opleiding voor de stedelijke professional die zich in zijn of haar praktijk steeds vaker gesteld ziet voor strategische beslissingen die een verbindend perspectief vragen.

Vanuit deze gedachte hebben Nicis Institute, het maatschappelijk topinstituut voor de steden, en de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB), al jarenlang de opleidingsinstelling voor het topsegment van het management van het openbaar bestuur, de handen ineen geslagen. Samen verzorgen zij voor de vierde keer de **Master of Strategic Urban Studies**, een opleiding die recht doet aan de complexiteit van de stedelijke context.

Decanen Master of Strategic Urban Studies

Prof.dr. Wim Derksen (Nicis Institute)   Prof.dr. Michel van Eeten (NSOB)

2. Karakteristiek van de opleiding

De **Master of Strategic Urban Studies** is een tweejarige deeltijdopleiding voor professionals die zich binnen hun werkveld intensief bezig (gaan) houden met strategische vraagstukken in een stedelijke context.

De opleiding richt zich zowel op professionals werkzaam bij overheidsorganisaties (gemeenten, provincies, departementen) en semi-overheidsinstellingen, als op professionals bij bedrijven en maatschappelijke organisaties (aanbieders van infrastructuur, woningcorporaties, projectontwikkelaars, grote bouwondernemingen, onderwijs- en zorginstellingen).

De opleiding biedt een brede basis aan inzichten in de verschillende vakgebieden, maar benadert de uitdagingen en kansen van de steden telkens vanuit een samenhangend perspectief. Deelnemers leren 'over de schutting' te kijken en hun blikveld te verruimen.

Een opleiding óver steden is vooral ook leren ván steden. Een groot deel van het programma is gericht op het verkrijgen van inzichten direct uit de praktijk. Enerzijds door inbreng van de deelnemers zelf, anderzijds door op locatie kennis te nemen van ontwikkelingen. Leren van steden betreft bovendien het buitenland: een aantal meerdaagse onderdelen van het programma vindt in Europa en Amerika plaats.

Menno Maas, CEO ING Real Estate Development

“In tal van Europese regio’s groeit de noodzaak om bestaande stedelijke gebieden te transformeren; ze moeten plaats bieden aan nieuwe combinaties van wonen, werken, winkelen en cultuur. De opgaven beslaan een steeds groter oppervlak, worden multi-used en kennen verschillende eigenaren en betrokkenen. Dat maakt het vak complex.

In toenemende mate is publiek-private samenwerking een sleutelfactor voor succesvolle transformaties: die slagen alleen als overheid en bedrijfsleven effectief weten samen te werken. Het mooie van de opleiding Master of Strategic Urban Studies is dat deelnemers uit beide ‘werelden’ elkaars belangen, taal en manier van denken leren kennen, en dat is een absolute voorwaarde voor goede samenwerking.”

Opbouw programma

De kern van het programma wordt gevormd door acht modules, acht praktijkdagen, een atelierfase met drie reflectiedagen en een toepassingsfase met drie reflectiedagen.

De modules zijn intensieve bijeenkomsten verdeeld over zeven dagdelen waarin de deelnemers kennis verwerven van economische, sociale, ruimtelijke en governance concepten en theorieën. In elke module staat een stedelijke uitdaging centraal die de traditionele indeling naar vakdisciplines overstijgt.

De praktijkdagen zijn ééndaagse bijeenkomsten op locatie, waarbij de deelnemers onder begeleiding van een docent leren van de stedelijke praktijk. De deelnemers nemen ter plekke kennis van organisaties en projecten en krijgen een blik achter de schermen door direct betrokken practitioners.

Naast de collectieve modules en praktijkdagen werken de deelnemers samen in leerteams van drie tot zes personen. Hierin bereiden de deelnemers opdrachten voor die tijdens de modules en praktijkdagen in dialoog met de docent, gastsprekers en andere deelnemers worden ingebracht en verrijkt. In wisselende leerteams doen de deelnemers onder begeleiding van docenten ook een kleine en grote toepassingsopdracht.

Na een tweedaagse openings sessie omvat het eerste jaar vier intensieve modules en praktijkdagen. Daarna gaan de deelnemers met kennis en inzichten uit de modules (academie) aan de slag in de atelierfase. In leerteams wordt gewerkt aan een opdracht die relevant is voor de stedelijke praktijk en vanuit de opleiding wordt begeleid door een kerndocent. De presentatie tegenover een jury, en de beoordeling daarvan vindt plaats aan het eind van het eerste jaar. Deelnemers die het eerste jaar met goede resultaten afronden ontvangen een deelcertificaat op grond waarvan ze toegelaten worden tot het tweede jaar.

Het tweede jaar start met wederom vier modules en praktijkdagen, die in vergelijking met de modules uit het eerste jaar een meer verdiepend karakter hebben. In de tweede helft van het tweede jaar verschuift de aandacht naar het toepassen van de opgedane kennis in de afstudeeropdracht. De deelnemers werken in kleine teams, van twee tot vier personen, aan een eindopdracht. Deze betreft een complex stedelijk vraagstuk dat ook voor de werkgevers van de deelnemers van belang is. Onder intensieve begeleiding van docenten wordt gewerkt aan een rapport. Het eindresultaat is innovatief en biedt een handelingsperspectief voor stakeholders in de steden. De opleiding wordt afgesloten met de openbare presentatie van de opdrachten. Een jury kiest het winnende eindrapport dat openbaar beschikbaar wordt gemaakt.

Buitenland

Ten minste 3 van de acht modules vinden plaats in het buitenland. Deze buitenlandse modules bevatten tevens praktijkdagen. De bezoeken aan het buitenland zijn een afwisseling van kennisverwerving, locatiebezoek en reflectie. Naast Nederlandse docenten leveren buitenlandse docenten en practitioners een inbreng. De afgelopen jaren bezochten we Birmingham, Glasgow, Hamburg, Barcelona, Boston en New York. Mogelijke andere steden zijn: Liverpool, Manchester, Kopenhagen en de Øresund-regio, Marseille, Lyon, München, Helsinki, Milaan en Turijn. De voertaal tijdens de modules in het buitenland is Engels.

Eén van de modules vindt plaats in New York

Annet Bertram, *gemeentesecretaris gemeente Den Haag*

“Ik zie steden en partijen in die steden worstelen met ingewikkelde vragen, zowel inhoudelijk als organisatorisch. In wijken en buurten, maar ook op regionaal niveau. Een goede aanpak is alleen mogelijk als er krachtige spelers en professionals zijn, of dat nu de gemeente, de woningcorporatie, het bedrijfsleven of het nutsbedrijf is. Mensen met visie, ondernemerszin én - juist ook inhoudelijk - verstand van zaken. Verbinders met het vermogen en het inzicht om nieuwe, vitale coalities te vormen. Dat zijn de competenties waar de opleiding Master of Strategic Urban Studies aan bijdraagt.”

Overzicht programma

De verbonden stad

> stromen, mobiliteit en bestuurlijke netwerken

In deze module staat de vraag centraal hoe de stad haar potentie kan vergroten door ruimtelijk, economisch en bestuurlijk verbindingen te zoeken. Het gaat dan zowel over fysieke verbindingen als voorwaarde voor functionele activiteiten en relaties, als over de aansluiting van steden bij de nationale en wereldeconomie. En hoe kunnen er productieve verbindingen tussen actoren en netwerken uit verschillende maatschappelijke velden worden gelegd?

STEEKWOORDEN: polycentrische stad, bereikbaarheid, ICT, regionale samenwerking.

De investerende stad

> vastgoed en gebiedsontwikkeling

Steden vertegenwoordigen omvangrijke investeringen. Gebieden worden ontwikkeld, beheerd en herontwikkeld: havens, bedrijventerreinen, winkelgebieden, stationslocaties, parken en woonwijken. De projecten zijn complex en vragen om de betrokkenheid van meerdere partijen. Deze module gaat in op de vraag hoe te komen tot productieve vormen van integrale gebiedsontwikkeling.

STEEKWOORDEN: investeringsstrategie, grondexploitatie, rendement, herstructurering, PPS.

De magnetische stad

> hoe versterk je de economische kracht

De stad is een clustering van mensen en activiteiten. Er zijn factoren en processen die mensen en activiteiten aantrekken, maar ook factoren en mechanismen die afstoten. Welke zijn dat en hoe kunnen stedelijke partijen op deze sociale en economische ontwikkelingen inspelen?

STEEKWOORDEN IN DEZE MODULE: globalisering, van industriële naar diensteneconomie, groei en krimp, migratie, urban sprawl, bedrijfsvestiging en agglomeratievoordelen.

De vitale stad

> diversiteit en samenhang

De sociale en culturele diversiteit in steden is enorm: mensen, voorkeuren, leefstijlen, gewoonten en religies. Dat biedt kansen op ontmoeting en vernieuwing, maar veroorzaakt ook spanningen. Traditionele overkoepelende (sociale) verbanden lijken niet langer afdoende te werken. Deze module gaat in op de vraag hoe deze toenemende verscheidenheid is te benutten voor een vitale stad. **STEEKWOORDEN:** mondialisering, demografie, sociale mobiliteit, binding en integratie.

De kapitale stad

> de weg van het geld

Wie betaalt bepaalt, zo luidt vaak het motto in de discussie over oplossingen voor stedelijke vraagstukken. Terwijl publieke middelen vaak ontoereikend zijn, klotst bij private investeringsmaatschappijen en pensioenfondsen het geld over de toonbanken. Wat zijn voor deze geldstromen aantrekkelijke investeringsmogelijkheden? En volgt met het geld ook de zeggenschap? Deze module put onder meer uit een subdiscipline als de financiële geografie, maar ook uit overheidsfinanciën en onderzoek naar de informele sector (grijs) en het criminele milieu (zwart). Waar liggen de mogelijkheden om maatschappelijke doelen te realiseren als de formele economie krimpt, en overheden bezuinigen?

STEEKWOORDEN: bekostigingsmodellen, (alternatieve) geldstromen, private equities, waardecreatie.

De slimme stad

> creativiteit en innovatie

Innovatie en een vitale kenniseconomie zijn voor steden onontbeerlijk geworden om zich in het internationale krachtenveld staande te houden. Bedrijven en overheden lijken permanent op de uitkijk te staan naar de laatste ontwikkelingen. Deze module richt zich op de vraag hoe steden en stedelijke partijen hun innovatief vermogen kunnen vergroten.

STEEKWOORDEN: kenniseconomie, globalisering, city marketing, financiële sector, creatieve industrie, maatschappelijke vernieuwing, nieuwe bestuursvormen.

De kwetsbare stad

> veiligheid en risico's

Hedendaagse steden kennen risico's. Schijnbaar verwaarloosbare problemen kunnen tot rampzalige situaties leiden. De toenemende sociale, technologische en fysieke complexiteit van de samenleving maakt steden kwetsbaar. Dat uit zich in de openbare orde, terrorisme, fijnstofproblematiek en externe veiligheid. Permanent is een afweging nodig tussen zekerheden en onzekerheden, vertrouwen en gezond wantrouwen, vrijheden en beheersing. Hoe kunnen steden en stedelijke partijen effectief met deze kwetsbaarheden omgaan?

STEEKWOORDEN: risk society, criminaliteit, toezicht en handhaving, crisismanagement.

De onbegrensde stad

> ontwikkeling van stedelijke regio's

Met de opkomst van open planprocessen en publiek-private samenwerking heeft de toelatingsplanologie de afgelopen 10 jaar plaats gemaakt voor ontwikkelingsplanologie. Voor stadslocaties zijn daarmee interessante resultaten geboekt. De nieuwe uitdaging lijkt te liggen in de vraag of dergelijke benaderingen ook mogelijk zijn op een groter schaalniveau: regio's of grootstedelijke gebieden, zoals Brabantstad, Randstad of het Knooppunt Arnhem Nijmegen. Deze module gaat terug naar de fundamente van het ruimtelijk beleid.

STEEKWOORDEN: grondpolitiek, ruimtelijke prijzen, de Wet Ruimtelijke Ordening, regionale gebiedsontwikkeling.

3. Organisatie van de opleiding

De opleiding is een samenwerking tussen NSOB en Nicis Institute

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB)

De NSOB verzorgt sinds 1989 hoogwaardige postacademische opleidingen. NSOB heeft een grote mate van ervaring opgebouwd in het trainen van professionals in de publieke sector en streeft ernaar om met geavanceerde en uitdagende opleidingen voor het topsegment van het management in openbaar bestuur en publieke sector bij te dragen aan een hoogwaardig openbaar bestuur.

Nicis Institute

Nicis Institute is het maatschappelijk topinstituut voor de steden, hét kennisinstituut voor stedelijke vraagstukken met een focus op de versterking van de economische en sociale kracht van steden. De vraag uit de stedelijke praktijk staat bij het Nicis Institute centraal. Steden, instellingen en media kunnen een beroep doen op de expertise van het instituut. Voor de steden is Nicis Institute een samenwerkingspartner die vooruitblijkt, onderzoekt, evalueert, opleidt, adviseert, ondersteunt en verbindt.

Programmaleiding

De programmaleiding van de **Master of Strategic Urban Studies** is in handen van prof. dr. Wim Derksen (Nicis Institute) en prof. dr. Michel van Eeten (NSOB). Zij zijn als decanen verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van de opleiding. Zij vervullen een belangrijke rol bij de intake van de deelnemers, de voortgang van het programma en het beoordelen van opdrachten.

Docenten

De kwaliteit van de **Master of Strategic Urban Studies** komt tot uitdrukking in de docenten die bij de opleiding zijn betrokken. Zij zijn gezaghebbend op hun vakgebied en beschikken over grote didactische kwaliteiten. De kerndocenten van de opleiding zijn verantwoordelijk voor het samenstellen én begeleiden van één of meer programmaonderdelen van de opleiding. Daarnaast zijn er gastdocenten en praktijkleermeesters betrokken bij de modules en praktijkdagen. Te denken valt onder meer aan (oud)-bestuurders, zoals burgemeesters, wethouders of ministers, korpschefs, gemeentesecretarissen en directeuren van woningcorporaties en projectontwikkelaars, maar ook politieagenten of wijkonderzoekers. Zij dragen specifieke (ervarings)kennis aan over deelthema's of de casus die op dat moment aan de orde zijn.

In de opleiding Master of Strategic Urban Studies participeren onder anderen de volgende (kern)docenten:

- prof. mr.dr. J.A. de Bruijn, Technische Universiteit Delft
- prof. dr. J. Burgers, Erasmus Universiteit Rotterdam
- mw. prof. dr. M. Dobberstein, HafenCity University Hamburg en Jones Lang LaSalle (D)
- prof. dr. G.B.M. Engbersen, Erasmus Universiteit Rotterdam
- prof. dr. P.H.A. Frissen, Universiteit van Tilburg en NSOB

- prof. A. Fung, Harvard University (USA)
- prof. dr. W.A. Hafkamp, Erasmus Universiteit Rotterdam en Nicis Institute
- prof. dr. M. Hajer, Universiteit van Amsterdam en Planbureau voor de Leefomgeving
- prof. dr. I. Helsloot, Vrije Universiteit Amsterdam en Brandweer Amsterdam-Amstelland
- prof.dr. A.B. Hoogenboom, Universiteit Neijenrode
- prof.dr. G.J. Hospers, Radboud Universiteit Nijmegen en Universiteit Twente
- prof.ir. H. de Jonge, Technische Universiteit Delft en Brink Groep
- prof. dr. R. van Kempen, Universiteit Utrecht
- prof.dr. R.C. Kloosterman, Universiteit van Amsterdam
- prof.dr.ir. J.T. Mommaas, Universiteit van Tilburg en Universiteit Utrecht
- prof. dr. A. Murie, University of Birmingham (UK)
- prof. dr. H. Priemus, Technische Universiteit Delft
- prof. dr. ing. G.R. Teisman, Erasmus Universiteit Rotterdam
- prof. dr. P. Tops, Politie Academie en Universiteit van Tilburg
- prof. dr. P.P. Tordoir, Universiteit van Amsterdam
- prof. dr. M.J.W. van Twist, Erasmus Universiteit Rotterdam en NSOB
- prof. mr. F. de Zeeuw, Technische Universiteit Delft en MAB Ontwikkeling
- mw. prof. S. Zukin, Brooklyn College & City University of New York (USA)

Curatorium

Ter begeleiding van de opleiding **Master of Strategic Urban Studies** is een curatorium ingesteld dat toeziet op de kwaliteit van de opleiding en de decanen bijstaat in de verdere ontwikkeling van de opleiding. In het curatorium hebben de volgende personen zitting:

- mw mr. drs. A.W.H. Bertram, gemeentesecretaris Den Haag
- drs. C.B. van Boven MPA, directeur MAB Ontwikkeling
- drs. P.J. Buijtels, gemeentesecretaris Haarlemmermeer
- drs. W.J. Deetman, lid Raad van State
- M.G. Kromwijk, voorzitter Raad van Bestuur Woonbron, Rotterdam
- drs. M.W.A. Maas, CEO ING Real Estate Development

Wim Deetman, lid Raad van State en voorzitter curatorium van de opleiding

“Het belang van een excellente opleiding voor mensen uit de steden staat voor mij als een paal boven water. We moeten ons uiterste best doen om stedelijke problemen en ontwikkelingen zo goed mogelijk te begrijpen en ze vervolgens aan te pakken. Ik heb mij er altijd sterk voor gemaakt de kennisbasis voor stedelijke vraagstukken te verstevigen, maar wel met oog voor praktische bruikbaarheid. Ik ben zeer verheugd dat de NSOB en Nicis Institute, twee instellingen die ik goed ken, hun expertise hebben gebundeld en deze masteropleiding hebben opgezet.

De combinatie van Nicis Institute en NSOB is een sterke: Nicis Institute levert de inhoudelijke kennis over de stad, NSOB de bestuurskundige. Dat staat garant voor kwaliteit!”

4. Praktische informatie

De opleiding **Master of Strategic Urban Studies** start in januari en duurt twee jaar. Voorafgaand aan de opleiding vindt een intake plaats. De datum voor de eerstvolgende voorlichtingsbijeenkomst vindt u op www.nicis.nl en www.nsob.nl. Ook kunt u een persoonlijke oriënterend gesprek aanvragen. De inschrijving sluit op 1 december. Het maximaal aantal deelnemers is 25.

Graadverlening

Voor het met goed gevolg afronden van de tweejarige opleiding wordt door de NSOB, als inter-universitair instituut, de graad van **Master of Strategic Urban Studies** verleend. Een officiële bijeenkomst met de uitreiking van de masterbul vormt de formele afsluiting van de opleiding.

Deelnemers

Om de opleiding met succes te kunnen volgen moeten de deelnemers over een afgeronde wo/hbo opleiding beschikken met enige jaren relevante werkervaring, dan wel vergelijkbare kwalificaties bezitten door opgedane werkervaring.

Investering

De opleiding vraagt een investering van € 12.750,- per jaar. Dit is inclusief catering en literatuur en exclusief de buitenlandse reis- en verblijfkosten. Het bedrag is BTW vrij. Voor de reis- en verblijfkosten voor de opleidingsonderdelen die plaatsvinden in het buitenland moet rekening worden gehouden met een totaalbedrag van ca. € 5.000,- voor de tweejarige opleiding.

De opleiding vraagt een tijdsinvestering van gemiddeld 16 uur per week, deze zijn verdeeld over contacturen en zelfstudie. De totale studiebelasting voor de tweejarige opleiding is 1680 uur.

De bijeenkomsten vinden plaats op verschillende locaties in Nederland en in enkele buitenlandse steden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de leermanager van de opleiding drs. Wouter Jan Verheul (NSOB) via verheul@nsob.nl of drs. Miriam Voets (Hoofd Nicis Academy) via miriam.voets@nicis.nl.

Contactinformatie

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Lange Voorhout 17
2514 EB Den Haag
T +31 (0)70 302 49 10
F +31 (0)70 302 49 11
info@nsob.nl
www.nsob.nl

Nicis Institute

Bezoekadres: Laan van Nieuw Oost Indië 300
2593 CE Den Haag
Postadres: Postbus 90750
2509 LT Den Haag
T +31 (0)70 344 09 66
F +31 (0)70 344 09 67
info@nicis.nl
www.nicis.nl

De Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) verzorgt sinds 1989 hoogwaardig postacademische opleidingen. In dat jaar besloten de Universiteit Leiden en de Erasmus

Universiteit Rotterdam tot de oprichting van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.

Sinds juli 1995 participeren behalve de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit

Rotterdam ook de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Technische

Universiteit Delft en de Universiteit van Tilburg in de NSOB. Vanaf haar aanvang streeft

de NSOB ernaar om met geavanceerde en uitdagende opleidingen voor het topsegment

van het management in openbaar bestuur en publieke sector bij te dragen aan een

hoogwaardig openbaar bestuur. De opleidingen van de NSOB onderscheiden zich door

geavanceerde didactische concepten, een excellent docentenkorps van topwetenschappers

en vooraanstaande professionals uit de praktijk en intensieve en kleinschalige onderwijs-

vormen. De opleidingen bieden een mix van cognitieve verdieping, theoretische en profes-

sionele reflectie, oefening in professionele en persoonlijke competenties, toepassing van

kennis en inzichten in complexe advies- en onderzoeksopdrachten. De opleidingen zoeken

de grenzen van weten en kunnen op en dagen de deelnemers uit hetzelfde te doen.

De NSOB is sinds 2006 niet alleen een hoogwaardig opleidingsinstituut voor de publieke

sector, maar tevens een denktank. In die functie wil de NSOB bijdragen aan kennis-

ontwikkeling voor en over openbaar bestuur en publieke sector.

Het gaat daarbij om strategische vragen over beleidsinhoud en sturingsrelaties, over

verschuivende verhoudingen tussen private, publieke en politieke domeinen en over de

vormgeving en instrumentering van veranderingen in die domeinen.

De NSOB werkt aan vragen die worden aangereikt door opdrachtgevers uit openbaar

bestuur en publieke sector, maar ook aan vragen die voortkomen uit autonome wetenschap-

pelijke en professionele reflectie. De NSOB biedt ruimte en inspiratie voor gasten uit de

praktijk en de wetenschap, tijdens en na hun loopbaan.

De NSOB organiseert publieke debatten en verzorgt wetenschappelijke en professionele

publicaties.

Meer informatie over de NSOB kunt u vinden op www.nsob.nl

NSOB

Lange Voorhout 17
2514 EB Den Haag

T +31 (0)70 302 49 10
F +31 (0)70 302 49 11
info@nsob.nl
www.nsob.nl

NCIS

Laan van N.O. Indië 300
2503 CE Den Haag
Postbus 90750
2509 LT Den Haag

T +31 (0)70 344 09 66
F +31 (0)70 344 09 67
info@nicis.nl
www.nicis.nl

NSOB . . .

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

NICIS
INSTITUTE